

Нацрт резолуције III

Опциони протокол уз Конвенцију о правима детета о поступку по притужби

Генерална скупштина,

Констатујући са захвалношћу да је Савет за људска права својом резолуцијом 17/18 од 17. јуна 2011,¹ усвојио Опциони протокол уз Конвенцију о правима детета о поступку по притужби,

1. *Усваја Опциони протокол уз Конвенцију о правима детета о поступку по притужби у форми како је садржан у анексу ове резолуције;*
2. *Препоручује да се Опциони протокол стави на располагање за потписивање на церемонији потписивања која ће се одржати 2012, и моли генералног секретара и високог комесара Уједињених нација за људска права да обезбеди потребну помоћ.*

Анекс

Опциони протокол уз Конвенцију о правима детета о поступку по притужби

Потписнице овог Протокола,

Сматрајући да је, у складу са начелима прокламованим у Повељи Уједињених нација, признавање личног достојанства и једнакости и неотуђивих права свим припадника човечанства основа слободе, правде и мира у свету,

Констатујући да Потписнице Конвенције о правима детета (у даљем тексту «Конвенција») признају у њој утврђена права сваког детета у њиховој надлежности без дискриминације било које врсте, без обзира на расу, боју коже, пол, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, национално, етничко или социјално порекло, имовинско стање, инвалидитет, рођење или други статус родитеља или законског старатеља детета,

Још једном потврђујући универзалност, недељивост, међузависност и међуповезаност свих људских права и основних слобода,

Још једном потврђујући и статус детета као субјекта права и као људског бића са достојанством и развојним способностима,

Признајући да посебан и зависни статус детета може да им створи реалне тешкоће у проналажењу правних лекова за повреду својих права,

Сматрајући да ће овим Протоколом да се оснаже и употпуне национални и регионални механизми који омогућавају деци да се жале на повреду својих права,

¹ Види *Службену евиденцију Генералне скупштине, Шездесет и шеста седница, Додатак бр. 53 (A/66/53), поглавље 1.*

Признајући да се приликом проналажења правних лекова за повреду права детета превасходно треба придржавати најбољег интереса детета и да при њиховом одређивању треба водити рачуна о потреби поступака који су на свим нивоима одговарајући за децу;

Подстичући Потписнице да развијају одговарајуће националне механизме како би омогућиле да дете чија су права повређена има приступ делотворним правним лековима на домаћем нивоу;

Подсећајући на значајну улогу коју могу да имају националне институције за људска права и друге релевантне специјализоване институције са мандатом да у том погледу унапређују и штите права детета,

Сматрајући, да би било одговарајуће да се Комиету за права детета (у даљем тексту «Комитет») у циљу оснаживања и употпуњења националних механизма и још већег унапређења примене Конвенције и, где је примењиво, њених Опционих протокола о трговини децом, дечјој проституцији и дечјој порнографији и о учешћу деце у оружаним сукобима, омогући да врши функције предвиђене овим Протоколом,

Сагласиле су се о следећем:

Део I

Опште одредбе

Члан 1

Надлежности Комитета за права детета

1. Потписница овог Протокола признаје надлежност Комитета на начин предвиђен овим Протоколом.
2. Комитет не може да врши своју надлежност у погледу Потписнице овог Протокола о питањима у вези са повредом права утврђеним у неком инструменту којег Чланица није потписница.
3. Комитет не може да прима притужбе ако се оне тичу Чланице која није потписница овог Протокола.

Члан 2

Општа начела на којима се заснива вршење функција Комитета

У вршењу функција које су му пренете овим Протоколом, Комитет је обавезан да поступа по начелима најбољег интереса детета. Осим тога, обавезан је

да у обзир узима права и мишљење детета, мишљење детета којем се поклања дужан пажања у складу са узрастом и зрелошћу детета.

Члан 3

Пословник

1. Комитет је обавезан да усвоји пословник по којем поступа у вршењу функција које су му пренете овим Протоколом. Када то чини, Комитет је нарочито обавезан да у обзир узме члан 2 овог Протокола да би обезбедио заграантованост поступака одговарајућих за дете.
2. Комитет је обавезан да у свој пословник унесе мере заштите како би спречио манипулисање дететом оних који поступају у његово име и могао да одбије да испита притужбу за коју сматра да није у најбољем интересу детета.

Члан 4

Заштитне мере

1. Потписница је обавезна да предузме све одговарајуће мере да обезбеди да појединци у њеној надлежности не буду предмет повреде људских права, малтретирања и застрашвања као последице притужбе или сарадње са Комитетом предвиђеним овим Протоколом.
2. Идентитет заинтересованих појединца или групе појединаца се не може откривати у јавности без њиховог изричитог пристанка.

Део II

Поступак по притужби

Члан 5

Притужба појединца

1. Притужбу може да поднесе појединац или група појединаца или се она може поднети у име појединца или групе појединаца у надлежности Потписнице, који тврде да су жртве повреде права које је учинила Потписница а која су утврђена у неком од следећих инструмената којих је Чланица потписница:
 - (а) Конвенцији
 - (б) Опционом протоколу уз Конвенцију о правима детета о трговини, дечјој проституцији дечјој порнографији;
 - (в) Опционом протоколу уз Конвенцију и правима детета о учешћу деце у оружаним сукобима;
2. Када се притужба подноси у име појединаца или групе појединаца, то се чини уз њихов пристанак осим ако подносилац може да образложи поступање у њихово име без таквог пристанка.

Члан 6

Привремене мере

1. Било када по пријему притужбе, а пре него што се о њој донесе одлука у меритуму, Комитет може да достави заинтересованој Потписници на хитно разматрање захтев да Потписница предузме привремене мере неопходне у изузетним околностима за избегавање наношења могуће ненадокнадиве штете жртви или жртвама навода о повреди права.
2. Када Комитет користи своје дискреционо право предвиђено ставом 1 овог члана, тиме се не подразумева да се оно односи на утврђивање прихватљивости или меритума притужбе.

Члан 7

Прихватљивост

Комитет сматра да је притужба неприхватљива када је:

- (а) Анонимна;
- (б) Није у писаној форми;
- (в) Представља злоупотребу права на подношење притужбе или није у складу са одредбама Конвенције, односно њених Опционих протокола;
- (г) Исто питање је Комитет већ разматрао или је оно разматрано или се разматра у другом међународном истражном поступку или поступку за постизање поравнања;
- (д) Нису исцрпљени сви расположиви домаћи правни лекови. То не може бити правило када се са применом правног лека неоправдано одуговлачи или се њиме највероватније неће постићи делотворна помоћ;
- (ђ) Притужба је очигледно неоснована или није довољно поткрепљена;
- (е) Чињенице које су предмет притужбе су се десиле пре ступања овог Протокола на снагу у Потписници, осим ако се оне нису наставиле после датума ступања на снагу;
- (ж) Притужба није поднета у року од годину дана од када су исцрпљени домаћи правни лекови, осим у случајевима када подносилац може да покаже да је није било могуће поднети у том року.

Члан 8

Прослеђивање притужбе

1. Осим ако Комитет сматра притужбу неприхватљивом без позивања на заинтересовану Потписницу, обавезан је да заинтересовану Потписницу на поверљив начин и што пре упозна са сваком притужбом поднесеном сагласно овом Протоколу.

2. Потписница је обавезна да Комитету поднесе писано објашњење или изјаву којима појашњава питање и евентуални правни лек који може да примени. Потписница подноси свој одговор што пре а у року од шест месеци.

Члан 9

Пријатељско поравнање

1. Комитет ставља на располагање своје добре услуге заинтересованим странама са циљем да се питање реши постизањем пријатељског поравнања на основу обавеза утврђених у Конвенцији, односно њеним Опционим протоколима.
2. Споразумом о пријатељском поравнању постигнутим под покровитељством Комитета престаје разматрање притужбе предвиђене овим Протоколом.

Члан 10

Разматрање притужбе

1. Комитет је обавезан да што пре узме у разматрање притужбе примљене сагласно овом Протоколу, у светлу целокупне документације уз коју је поднета, под условом да је документација прослеђена заинтересованим странама.
2. Када испитује притужбе примљене сагласно овом Протоколу, Комитет одржава затворене седнице.
3. Када Комитет тражи примену привремених мера, обавезан је да убрза разматрање притужбе.
4. Када испитује притужбе са наводима о повреди економских, социјалних или културних права, Комитет је обавезан да размотри оправданост корака које је предузела Потписница у складу са чланом 4 Конвенције. Чинећи то, Комитет је обавезан да има на уму да Потписница може да усвоји низ могућих мера политике у циљу остваривања економских, социјалних и културних права из Конвенције.
5. Пошто испита притужбу, Комитет је обавезан да заинтересованим странама без одлагања проследи своје мишљење о притужби, заједно са евентуалним препорукама.

Члан 11

Праћење

1. Потписница је обавезна да са дужном пажњом размотри мишљење Комитета, заједно са евентуалним препорукама, и да Комитету достави писани одговор, укључујући информације о поступцима које је предузела или предвидела у светлу мишљења и препорука Комитета. Потписница је обавезна да свој одговор достави што пре а у року од шест месеци.

2. Комитет може да позове Потписницу да достави остале информације о мерама које је предузела у одговору на његово мишљење и препоруке или о евентуалном извршењу споразума о пријатељском поравнању, као и да га икључи на начин за који Комитет сматра да је одговарајуће у наредене извештаје Потписнице сагласно члану 44 Конвенције, члану 12 Опционог протокола о трговини децом, дечјој проституцији и дечјој порнографији или члану 8 Опционог протокола о учешћу деце у оружаним сукобима, где је примењиво

Члан 12

Међудржавна притужба

1. Потписница овог Протокола може, у било ком тренутку, да изјави да признаје надлежност Комитета да прима и разматра притужбе у којима Потписница тврди да друга Потписница не извршава обавезе предвиђене следећим инструментима којих је Чланица потписница:

- (a) Конвенције;
- (б) Опционог протокола уз Конвенцију о правима детета о трговини децом, дечјој проституцији и дечјој порнографији;
- (ц) Опционог протокола уз Конвенцију о правима детета о учешћу деце у оружаним сукобима;

2. Комитет не може да прими притужбе о Потписници која није дала такву изјаву или притужбе од Потписнице које није дала такву изјаву.

3. Комитет је обавезан да стави на располагање своје добре услуге заинтересованим потписницама са циљем да се постигне пријатељско поравнање на основу поштовања обавеза утврђених у Конвенцији и њеним Опционим протоколима.

4. Изјаву из става 1 овог члана Потписнице депонују код генералног секретара Уједињених нација који прослеђује њихове примерке другим Потписницама. Изјава се достављањем обавештења за генералног секретара може у било ком тренутку повући. Њеним повлачењем се у питање не доводи предмета притужбе која је већ прослеђена сагласно овом члану; пошто генерални секретар прими обавештење о повлачењу изјаве не могу се више примати притужбе Потписница, осим ако заинтересована Потписница није дала нову изјаву.

Део III

Истражни поступак

Члан 13

Истражни поступак у случају тешких или систематских повреда права

1. Ако Комитет прими поуздану информацију у којој се указује да Потписница чини тешку или систематску повреду права утврђеног у Конвенцији или њеним Опционим протоколима о трговини децом, дечјој проституцији и дечјој порнографији или о учешћу деце у оружаним сукобима, Комитет је обавезан да позове Потписницу да сарађује у испитивању информација и, у те сврхе, да без одлагања достави запажања у погледу датих информација.
2. Узимајући у обзир запажања које је заинтересована Потписница евентуално поднела, као и све друге поуздане информације које му могу бити доступне, Комитет може да именује једног или више својих чланова да спроведу истрагу и хитно известе Комитет. Где је оправдано и уз пристанак Потписнице, истрага може да обухвати и посету њеној територији.
3. Истраге се води се на поверљив начин, и тражи се сарадња потписнице у свим фазама поступка.
4. Пошто испита налазе истраге, Комитет је обавезан да их без одлагања достави заинтересованој Потписници, заједно са свим коментарима и препорукама.
5. Заинтересована Потписница је обавезна да што пре а у року од шест месеци од пријема налаза, коментара и препорука које јој је доставио Комитет, поднесе своја запажања Комитету.
6. Пошто се заврши поступак у погледу истраге предузете у складу са ставом 2 овог члана, Комитет може, након консултовања са заинтересованом Потписницом, да донесе одлуку да резиме резултата поступка унесе у свој извештај предвиђен чланом 16 овог Протокола.
7. Потписница може у било ком тренутку приликом потписивања или потврђивања овог Протокола или приликом приступању Протоколу, да изјави да не признаје надлежност Комитета предвиђену овим чланом у погледу права утврђених у неким или свим инструментима набројаним у ставу 1.
8. Потписница која је дала изјаву у складу са ставом 7 овог члана може, у било ком тренутку, да повуче ову изјаву достављањем обавештења за генералног секретара Уједињених нација.

Члан 14

Праћење након истражног поступка

1. Комитет може, ако је неопходно, по истеку периода од шест месеци на који се позива члан 13 (5), да позове заинтересовану Потписницу да га обавести о мерама предузетим и предвиђеним у одговору на спроведену истрагу предвиђену чланом 13 овог Протокола.

2. Комитет може да позове Потписницу да достави остале информације о мерама које је Потписница предузела у одговору на спроведену истрагу предвиђену чланом 13 овог Протокола, као и да га укључи на начин за који Комитет сматра да је одговарајуће у наредене извештаје Потписнице сагласно члану 44 Конвенције, члану 12 Опционог протокола о трговини децом, дечјој проституцији и дечјој порнографији или члану 8 Опционог протокола о учешћу деце у оружаним сукобима, где је примењиво

Део IV

Завршне одредбе

Члан 15

Међународна помоћ и сарадња

1. Комитет може да проследи, уз пристанак заинтересоване Потписнице, специјализованим агенцијама, фондовима и програмима Уједињених нација и другим надлежним телима своје мишљење или препоруке о притужби и истрази наводећи потребу за пружањем стручног савета или помоћи, заједно са евентуалним запажањима и сугестијама Потписнице о мишљењу и препорукама Комитета.

2. Комитет може и да ова тела упозна, уз сагласност заинтересоване Потписнице, са свим питањима која проистичу из притужбе разматране сагласно овом Протоколу, што може да им помогне да донесу одлуку, свако у својој надлежности, о могућој примени међународних мера које ће највероватније допринети да Чланица којој се пружа помоћ постигне напредак у остваривању права утврђена у Конвенцији, односно њеним Опционим протоколима.

Члан 16

Извештај за Генералну скупштину

Извештај који Комитет сваке друге године подноси Генералној скупштини у складу са чланом 44 (5) Конвенције мора да садржи резиме активности предвиђених овим Протоколом.

Члан 17

Дистрибуција информација о Опционом протоколу

Потписница преузима обавезу да са овим Протоколом упозна широку јавност и да га дистрибуира и да олакша приступ информацијама о мишљењу и препорукама Комитета, посебно у погледу питања која се тичу Потписнице, путем одговарајућих и активних средстава и у доступним форматима како за одрасле тако и за децу, укључујући оне са инвалидитетом.

Члан 18

Потписивање, потврђивање и приступање

1. Овај Протокол може да потпише свака Чланица која је потписала потврдила, или приступила Конвенцији или неком од њена два Опциона протокола.
2. Овај Протокол подлеже обавези потврђивања од стране Чланице која је потврдила или приступила Конвенцији или неком од њена два Опциона протокола. Инструменти потврђивања се депонују код генералног секретара Уједињених нација.
3. Овом Протоколу може да приступи Чланица која је потврдила или приступила Конвенцији или неким од њена два Опциона протокола.
4. Приступање је извршено депоновањем инструмента о приступању код генералног секретара.

Члан 19

Ступање на снагу

1. Овај Протокол ступа на снагу три месеца од депоновања десетог инструмента о потврђивању или приступању.
2. За Чланицу која потврди или приступи овом Протоколу после депоновања десетог инструмента о потврђивању или инструмента о приступању, овај Протокол ступа на снагу три месеца од датума депоновања њеног инструмента о потврђивању или приступању.

Члан 20

Повреде права после ступања на снагу

1. Комитет је искључиво надлежан са случајеве у којима Чланица учини повреду права утврђеног у Конвенцији, односно у прва два Опциона протокола уз Конвенцију после ступања овог Протокола на снагу.
2. Ако Чланица постане потписница овог Протокола после његовог ступања на снагу, обавезе Чланице према Комитету могу да се тичу само повреде оног права која су утврђена у Конвенцији, односно у прва два Опциона протокола уз Конвенцију која је учињена после ступања овог Протокола на снагу у заинтересованој Чланици.

Члан 21

Измене

1. Потписница може да предложи измене овог Протокола и да их поднесе генералном секретару Уједињених нација. Генерални секретар о свим предлозима измена обавештава Потписнице уз захтев да га обавесте да ли су за одржавање

састанка Потписница за потребе разматрања и доношења одлуке о предлозима. У случају да је у периоду од четири месеца од датума обавештавања, најмање једна трећина Потписница за одржавање састанка, генерални секретар сазива састанак под покровитељством Уједињених нација. Измене које се усвоје присуством и гласовима двотрећинске већине Потписница генерални секретар подноси Генералној скупштини на усвајање, и потом, свим Потписницама на прихватање.

2. Измене које се усвоје и одобре у складу са ставом 1 овог члана ступају на снагу тринаестог дана пошто депоновани инструменти о прихватању достигну две трећине броја Потписница на дан усвајања измена. Након тога, измене ступају на снагу у Чланици на тринаести дан од депоновања њеног инструмента о прихватању. Измене су обавезујуће само за оне Потписнице које су их прихватиле.

Члан 22

Одрицање

1. Потписница може у било ком тренутку да се одрекне овог Протокола достављањем писаног обавештења за генералног секретара Уједињених нација. Одрицање ступа на снагу годину дана од датума пријема обавештења код генералног секретара.

2. Одрицање не утиче на наставак примене одредаба овог Протокола на притужбу поднету сагласно члановима 5 или 12 или истраге покренуте сагласно члану 13 пре датума ступања одрицања на снагу.

Члан 23

Депозитар и обавештење генералног секретара

1. Генерални секретар Уједињених нација депозитар је овог Протокола.

2. Генерални секретар обавештава све Чланице о:

- (а) Потписивању, потврђивању и приступању предвиђеним овим Протоколом;
- (б) Датуму ступања на снагу овог Протокола и о његовим изменама сагласно члану 21;
- (в) Одрицању предвиђеном чланом 22.

Члан 24

Језици

1. Овај Протокол, од којег су верзије на арапском, кинеском, енглеском, француском, руском и шпанском подједнако веродостојне, депонује се у архив Уједињених нација.

2. Генерални секретар Уједињених нација доставља оверене примерке овог Протокола свим Чланицама.